

Сова довгохвоста (*STRIX URALENSIS*)

✍ **Вадим Черниш**, студент Національного університету біоресурсів і природокористування України, E-mail: vladim00k@bigmir.net

Якщо проаналізувати сучасну діяльність людини, то можна побачити, що вона завдає велику шкоду навколишньому середовищу. В наш час тварини особливо потребують захисту. У зв'язку з цим була створена Червона книга України, завдяки якій можна побачити, які види потребують особливої уваги. До таких належить і Сова довгохвоста (*Strix uralensis*).

Українці здавна спостерігали за природою і за тим, як вона впливає на їхнє життя. Так і сформувалися прикмети, які віщували досягнення успіху або, навпаки, попереджали про біду. Сова для українців у більшості випадків є зловісним птахом. Цей птах є символом страху, розпачу, відчаю... Однак сову асоціюють також і з мудрістю. Вважається, що сова здатна передбачувати майбутнє і віщувати його людям.

Сова довгохвоста (*Strix uralensis*) – птах досить великих розмірів із світло-сірим забарвленням оперення та із продовговуватими плямами на грудях. Має великі чорні очі, жовтий дзьоб і довгий хвіст, який зазвичай має темніше забарвлення від основного. Лапи мають потужні кігті. Довжина тіла становить 50-59 см, а розмах крил може досягати до 150 см, що візуально робить птаха великим, хоча він має невелику масу. Маса самців у середньому становить 500-700 г, а самок – 700-1200 г.

Птах мешкає в лісах Карпат, а під час осінньо-зимових кочівель спускається на низовини. Інколи зустрічається цей вид у Волинській, Черкаській та сусідніх областях.

З настанням ночі сова починає активний спосіб життя. Вона легко та безшумно літає між деревами і з легкістю може пролетіти через густу крону завдяки різким поворотам у повітрі. Птах настільки маневрений, що навіть не зачіпляє жодної гілоч-

ки. Таким способом сова вишукує жертву, прислухаючись до шурхоту листя, писку мишей та звуків, притаманних її здобичі. Також сова дуже добре знає місця ночівлі дрібних птахів і тому часто атакує їх. Є ще один спосіб полювання, який використовується хижаки – це засідка. Він полягає в тому, що сова чекає жертву і при її появі, здійснює точну атаку "наосліп". Цікаво, що даний вид птахів не може бачити у повній темряві, хоча має відмінний зір, тому йому в нагоді стає прекрасний слух. Так, вченими проведено дослід, у якому сова в темряві не реагувала на мишу, але коли гризун починав рухатися чи видавати звуки, то відразу птах його атакував.

Сова довгохвоста – хижак. Її основний раціон складають мишоподібні гризуни. Також вони можуть полювати і на дрібнішу здобич таку, як комахи, жаби, маленькі птахи. Але трапляються випадки, що сова вибирає ціль великих розмірів, наприклад білку, рябчика, тетеріва та зайця.

Починає гніздитися Сова довгохвоста у березні-квітні, освоюючи старі гнізда птахів, залісені ділянки скель, прогнилі пенки висотою 1-2 м або дупла дерев. Самка відкладає 4-6 яєць, які насиджує протягом 27-29 діб. Цікавим фактом є те, що насиджування починається уже після першого відкладеного яйця, тому пташенята мають різницю у віці в один день. Весь час самка охороняє своє гніздо і через це за нею доглядає самець. Протягом перших восьми тижнів пташенята перебувають у гнізді. Їх годує самець, приносячи здобич самці, яка її розподіляє між молодняком.

На чисельність птахів цього виду впливає вирубка лісів, особливо старих, бо в них сови знаходять місця гніздування та прихисток. Знищують птахів під час настання сезону полювання. Мисливці полюють на сов заради виготовлення з них опудала

або для забави, а також, щоб отримати м'ясо для приманки. Чисельність Сиви довгохвостої в Україні складає приблизно тисячу особин, але взимку вона збільшується, завдяки міграції з північних районів.

Сова дуже розумний птах, легко приручається і любить коли її гладять по голові. Проте враховуючи вищезазначені факти, існує ряд складнощів утримання. Сова – нічний птах і живиться вона теж вночі. Хоч птах і є хижим, але він не може споживати будь-яке м'ясо. В першу чергу сова потребує у своєму раціоні мишей чи дрібних птахів, бо в природі це основа її харчування. Їх не можна замінити курятиною чи свининою, бо це погано впливатиме на кишково-шлунковий тракт птаха. А також їжа повинна бути у свіжому вигляді, бо під час заморожування втрачаються важливі мікроелементи. Також важко створити необхідний простір для життя птаха, адже розмах крил у неї великий і, якщо сова буде жити в клітці, то вона завдасть собі значної шкоди.

Слід відмітити, що птаха цього виду включено до Конвенції CITES (Додаток II), Бернської конвенції (Додаток II), занесено до Червоної книги України (1994, 2009). Сова довгохвоста охороняється на території об'єктів природно-заповідного фонду Закарпатської, Івано-Франківської, Чернівецької, Львівської областей. ■